

Krevní centrum otevírá detašované pracoviště v Avionu

V pondělí 23. listopadu bude ve druhém podlaží nákupního centra ostravského Avion Shopping Parku, v blízkosti pánského koutku, otevřeno detašované odběrové pracoviště Krevního centra

FNO. Toto odběrové centrum bude mít šest míst a bude se zaměřovat pouze na dárcovství plazmy.

Pokračování na straně 4

Už devátý ročník ocenění nejlepších zaměstnanců FN Ostrava se bude konat 2. prosince v klubu Parník. Oceněné osobnosti představíme v prosincových Nemocničních listech.

Gynekologicko-porodnická klinika FNO získala prestižní mezinárodní akreditaci EBCOG

V červenci vyvrcholila tříletá náročná příprava zaměstnanců Gynekologicko-porodnické kliniky FNO akreditačním řízením EBCOG (European Board and College of Obstetrics and Gynaecology). Již v dubnu byly do Bruselu odeslány desítky stran požadovaných informací včetně strukturálního a organizačního zajištění provozu, podrobného přístrojového a personálního vybavení pracoviště, jeho přednáškových i publikačních aktivit za posledních pět let a v neposlední řadě detailního

popisu vlastního režimu postgraduálního vzdělávání lékařů a všech aktivit s ním spojených. Tříčlenná mezinárodní akreditační komise pak na místě provedla inspekci celého pracoviště a při individuálních pohovorech se školenými i školiteli konfrontovala dodané písemné informace s realitou. Součástí akreditačního procesu byly i pohovory s přednosty úzce spolupracujících oborů, ředitelem FNO i děkanem LF OU.

Pokračování na straně 3

Konference Eutanazie – rozhodování na konci života

Fakultní nemocnice Ostrava pořádala ve spolupráci s Lékařskou fakultou OU a společně s Ústavem státu a práva Akademie věd ČR, kabinetem zdravotnického práva a bioetiky, konferenci Eutanazie – rozhodování na konci života. Konference se uskutečnila 13. listopadu v budově Lékařské fakulty OU v Syllabově ulici v Ostravě-Zábřehu.

„Toto setkání bylo určeno širokému spektru posluchačů, od lékařů a sester zejména z oblasti

intenzivní medicíny i onkologie přes zástupce hospiců a pracovišť paliativní péče až po právníky, filozofy, etiky a představitele jiných odborností,“ řekl prof. MUDr. Pavel Ševčík, CSc., přednosta Kliniky anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny FNO, proděkan pro lékařské obory Lékařské fakulty Ostravské univerzity a organizátor této akce s mezinárodním přesahem.

Pokračování na straně 3

Teplý podzim stavbařům přeje... Rorýs nikoliv

Navzdory faktu, že podzim je již ve své druhé polovině a paní zima doslova klepe na dveře, venkovní rekonstrukce ve fakultní nemocnici v Ostravě stále pokračují. V polovině listopadu bylo dokončeno zateplení centrální kuchyně, které nezvykle zkomplikoval rorýs. Ten se zde uhnízdil a Česká inspekce životního prostředí stavbu, která byla zahájena v polovině května, po dobu hnízdění omezila.

Pokračování na vnitřní dvoustraně

Prevence dětských úrazů

Ve dnech 4. až 6. listopadu se dětský chirurgové, traumatologové a fyzioterapeuti v rámci mezioborového symposia konaného v Rožnově pod Radhoštěm zaměřili na prevenci dětských úrazů. Odborníci se věnovali polytraumatům u dětí, dopravním a sportovním úrazům dětí, rehabilitaci dětských úrazů i syndromu týraného dítěte a dětským kriminálním úrazům.

Pokračování na straně 3

Potrubií pošta

Fakultní nemocnice Ostrava začne od prosince využívat moderní potrubií poštu, která zefektivní systém transportu vzorků a biologického materiálu mezi laboratořemi a ostatními odděleními nemocnice. V provozu bude celkem 5330,5 metru potrubí, 46 nástěnných nemocničních stanic a jedna multifunkční stanice v laboratořích diagnostického komplementu. Pomocí 120 přepravních pouzder, která poputují z místa na místo rychlostí 3 až 6 m/s, budou moci pracovníci nemocnice přepravovat nejrůznější vzorky, léky, dokumenty, krev a případně další materiály, které lze umístit do pouzdra.

Pokračování na straně 3

Informace pro zaměstnance zdravotně znevýhodněné a osoby se zdravotním postižením

Zdravotní znevýhodnění přiznává okresní správa sociálního zabezpečení občanům, kteří mají zdravotní omezení k vykonávání zaměstnání. Tato kategorie byla od 1. ledna 2015 zákonem zrušena, ale následně bylo toto opatření přehodnoceno a kategorie platí nadále. Pokud byl občan před 31. prosincem 2011 uznán za OZZ trvale, má tento status i po 1. lednu 2015. Občané, kteří měli zdravotní znevýhodnění přiznané na dobu určitou a skončila mu platnost, si musí znovu o přiznání požádat. Nově si mohou požádat i další občané v případě dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.

Držitelé dočasných průkazů OZP už mají čas jen do konce roku, aby si zajistili jejich výměnu na úřadu práce (ÚP) za nový průkaz OZP. Jedná se o průkazy TP, ZTP a ZTP/P. Pokud tak neučiní, nebudou

moci po 1. lednu 2016 využívat žádné benefity a nároky, které jim z vlastnictví průkazu vyplývají. Nový průkaz OZP má podobu plastové kartičky obdobně jako občanský nebo řidičský průkaz. Pro účely vydání nového průkazu OZP je třeba doložit aktuální fotografii (rozměr 35 mm x 45 mm). Držitelé dočasných průkazů, které ÚP vydával podle platné legislativy platné do 31. prosince 2013, musí před samotnou výměnou podat „Žádost o přechod nároku na průkaz OZP“. Osoby, kterým ÚP přiznal průkaz OZP po 1. lednu 2014, žádost vyplňovat nemusí, doloží pouze fotografii a podepíše příslušný formulář, který obdrží na přepážce. Na základě vydání nového průkazu vzniká jeho majiteli mimo jiné nárok:

- na vyhrazené místo k sezení ve veřejných dopravních prostředcích,

- přednost při osobním projednávání jeho záležitosti na úřadech,
 - bezplatnou dopravu pravidelnými spoji místní veřejné hromadné dopravy osob,
 - slevu 75 procent jízdného ve vlacích vnitrostátní dopravy aj.
- Rozsah výhod se liší podle závažnosti zdravotního postižení jeho držitele.

Žádáme zaměstnance, kteří mají přiznaný statut osoby zdravotně znevýhodněné (OZZ) nebo osoby se zdravotním postižením (OZP), aby kontaktovali svoji referentku OPPAM a předložili příslušný doklad z důvodu kontroly evidence.

Ing. Petra Tomanová, Ph.D.

Kongresy a semináře

- 20. listopadu XVIII. ostravský internistický den

Informace o personálních změnách

S účinností od **1. listopadu 2015** byla jmenována do funkce vrchní sestry Neurochirurgické kliniky FNO **Mgr. Karla Kočí**.

Ing. Petra Tomanová, Ph.D.
náměstkyně ředitele pro personální řízení

Lékařská fakulta OU informuje

Katedra biomedicínských oborů

Katedra biomedicínských oborů je útvar Lékařské fakulty OU, který zastřešuje výuku několika základních teoretických a preklinických oborů. Koncept několikaoborové katedry vychází z její historické studijní činnosti, kdy zajišťovala převážně výuku v biologických, biochemických, biofyzikálních a mikrobiologických oblastech. Pro ekonomickou a personální stabilitu katedry je víceoborové složení výhodné. Katedra zahrnuje Ústav lékařské chemie a biochemie, Ústav mikrobiologie a imunologie, Ústav lékařské biologie a genetiky, Ústav lékařské biofyziky a informatiky a Ústav hematologie a transfuzního lékařství.

Praktická výuka studentů LF OU – laboratoře ÚLD FNO.

Výuka na katedře

Akademií katedry se podílejí na výuce prakticky všech studentů ve všech typech studijních oborů LF OU (cca 100 předmětů). Navíc katedra garantuje bakalářský studijní obor zdravotní laborant. Výuka není zajišťována pouze v rámci teorie, ale z větší části v rámci praktické přípravy, stáží a praxe. Proto jsou akademiky katedry zkušenými pedagogy pro teoretickou i praktickou výuku, v daných oborech pracují a jsou napojeni na zdravotnickou činnost (39 pracovníků – nicméně suma úvazků je však jen 12,7). Bez pomoci těchto laboratorních specialistů není výuka nové generace laborantů a lékařů možná. Od podzimu 2014 má katedra k dispozici řadu odborných výukových a několik výzkumných laboratoří a učeben ve druhém podlaží nové budovy v Ostravě-Zábřehu.

Vědecko-výzkumná činnost

Zde je naopak multidisciplinární složení katedry méně výhodné. Samostatná vědecko-výzkumná činnost v rámci fakulty bez vazby na fakultní nemocnici je provozována pouze v oblasti lékařské mikrobiologie se zaměřením na objasňování patogenetického potenciálu významných nosokomiálních patogenů a jejich rezistence na biocidy, včetně antibiotik. Nově byl zahájen rovněž výzkum hyperbarické medicíny v rámci regenerativní medicíny a léčby anaerobních infekcí vyvolávaných anaerobními patogeny.

Experimentální hyperbarická komora, budova ZY LF OU v Zábřehu.

Perspektivy

Cílem je zajistit citlivé řízení mnohaoborové katedry, aby nedošlo k omezení rozvoje jednotlivých vědních oborů, jež jsou zatím sdruženy pod katedrou. Postupně budou jednotlivé ústavy personálně naplněny tak, aby byly schopny se stát samostatnými, ekonomicky stabilními celky, jak tomu je nyní v rámci jednotlivé katedry biomedicínských oborů. Úkol je to nelehký – je nutné naplnit minimální akreditační požadavky v oblasti výuky a rovněž zajistit odpovídající vědecko-výzkumnou činnost.

Doc. RNDr. Kristián Šafarčík, Ph.D.
Mgr. Ivona Závacká, Ph.D.

Gynekologicko-porodnická klinika FNO získala prestižní mezinárodní akreditaci EBCOG

Pokračování ze strany 1

Na závěrečném jednání s celým lékařským kolektivem komise konstatovala, že pracoviště svojí aktivitou, organizační strukturou i náplní postgraduálního vzdělávacího procesu splňuje náročná kritéria evropské akreditace. S názorem komise se ztotožnila i exekutiva UEMS / EBCOG, která na svém jednání oficiálně na čtyři roky zařadila naši gynekologicko-porodnickou kliniku mezi zhruba

50 elitních klinických pracovišť, která v zemích EU aktuálně poskytují nejvyšší kvalitu postgraduálního vzdělávání v základním oboru gynekologie a porodnictví.

Co to znamená pro vlastní pracoviště? Že mohou jeho lékaři absolvovat celý průběh postgraduálního vzdělávání na vlastním pracovišti. Že mohou kolegové z celého regionu, Polska, Slovenska i kterékoliv země EU využít naše pracoviště k několikaměsíčnímu studijnímu pobytu, nezbytnému k zakončení předatestační přípravy. V unifikovaném třístupňovém systému postgraduálního vzdělávání zemí EU v oboru gynekologie a porodnictví je totiž několikaměsíční pobyt na takovémto pracovišti nezbytný.

Poděkování patří celému kolektivu vedenému přednostou kliniky doc. Šimětou za skvěle odvedenou práci a držme palce, aby se po čtyřech letech podařilo nejvyšší stupeň akreditace obhájit.

- red -

Prevence dětských úrazů

Pokračování ze strany 1

„Šlo o první sympozium, které se na léčení dětských polytraumat dívá z pohledu mezioborové spolupráce, jež je v této oblasti nezbytná a neustále se rozvíjí. Toto setkání konající se pod záštitou ministra zdravotnictví umožnilo nezbytnou výměnu zkušeností mezi lékařskými i nelékařskými pracovníky,“ konstatuje prezident kongresu doc. MUDr. Leopold Pleva, primář Traumatologického centra FNO.

Organizátory akce byly Traumatologické centrum FNO, Lékařská fakulta OU, Česká společnost pro úrazovou chirurgii ČLS JEP a Profesní a odborová unie zdravotnických pracovníků.

„Šlo o jednu z aktivit projektu Prevence dětských úrazů FN Ostrava NF-CZ11-OV-1-014-2015 financovaného v období 2015–2016 z Norských fondů. Součástí projektu je řada aktivit. Jednou z nich jsou, kromě investic do přístrojového vybavení, i vzdělávací aktivity, jejichž součástí je i zmíněné sympozium,“ upřesnil Ing. Tomáš Oborný, MBA, tiskový mluvčí nemocnice.

- gl -

Potrubní pošta

Pokračování ze strany 1

„Aplicace systému potrubní pošty přinese nemocnici významnou úsporu nákladů na transport vzorků do laboratoří, umožní řídit kvalitu vyhodnocování díky možnosti on-line sledování systému a vyhodnocování transportů. Umožní také velmi rychle analyzovat především statistické vzorky a zajistí tak jejich výsledky ve velmi krátké době, což zvýší kvalitu péče o pacienta, zároveň zajistí

trvalý kontinuální provoz automatického systému pro transport vzorků do laboratoří a jiných materiálů v rámci propojených pracovišť,“ říká Ing. Tomáš Oborný, MBA, tiskový mluvčí nemocnice.

Potrubní pošta spojí celkem 17 pracovišť – lůžkový blok, diferencovanou péči, vyšetřovací komplex, centrální komplex, nukleární medicínu, onkologii, polikliniku, diagnostické centrum, krevní centrum, infekční kliniku, patologii, technické

zásobovací služby, centrální kuchyni, sklady MTZ, pavilon pro matku a dítě, dětskou kliniku a soudní lékařství. Potrubní pošta je moderní sofistikované a v nemocnicích dnes již standardně využívané řešení, které je schopno zajistit automatizovanou přepravu až tisíců laboratorních vzorků denně. Prostředí nemocnice je pro takový projekt velmi vhodné, protože jednotlivé budovy jsou vzájemně propojeny podzemními chodbami.

- hal -

Konference Eutanazie – rozhodování na konci života

Pokračování ze strany 1

„Stejně tak zde vystoupí i zástupci několika oborů a zazní tu různé a mnohdy protichůdné názory na danou problematiku. Šlo o skutečně multidisciplinární záležitost, jejímž cílem bylo otevřít citlivé otázky odchodu ze života a téma eutanazie. Věřím, že jsme nabídli zajímavý koktejl názorů,“ podotýká profesor Ševčík.

A dodává, že o daném tématu je stále více diskutováno zdravotnickou i laickou veřejností také v souvislosti s tím, že eutanazie byla uzákoněna

v zemích Beneluxu a v několika státech Spojených států amerických.

Na konferenci například PhDr. Radka Bužgová, Ph.D., z LF OU hovořila o postojích seniorů ke smrti, umírání a paliativní péči, PhDr. David Černý z Ústavu státu a práva AV ČR otevřel téma pasivní eutanazie a rozhodnutí na konci života, JUDr. Adam Doležal se soustředil na právní otázky de lege ferenda a de lege lata, JUDr. Tomáš Doležal, Ph.D., pohovořil o praktických dopadech eutanazie a marné léčby, ateistický filozof PhDr. Tomáš

Hříbek, Ph.D., vystoupil s přednáškou nazvanou Tradiční etika eutanazie: kritika a přednost Ústavu lékařské etiky na 3. lékařské fakultě Univerzity Karlovy a římskokatolický kněz Mgr. Marek Vácha, Ph.D., se věnoval otázce eutanazie v novodobých dějinách Evropy. Profesor MUDr. Pavel Ševčík, CSc., se ve svém vstupu podělil o zkušenosti z praxe a promluví o tom, jak se v závěrečných fázích žití rozhodují lékaři intenzivní medicíny.

- gl -

IT v naší nemocnici

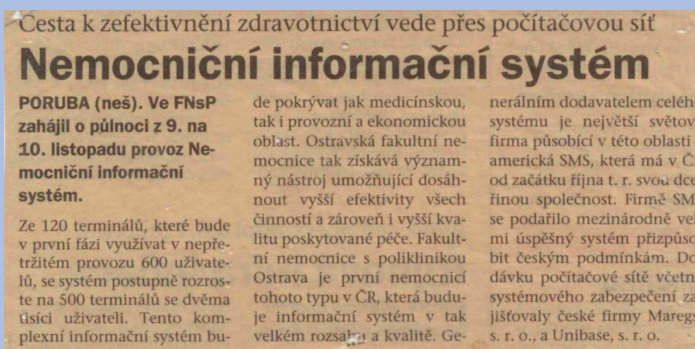
Dvacáté výročí informačního systému Clinicom

Dne 10. listopadu uplynulo 20 let od zavedení nemocničního informačního systému Clinicom ve FNO. Clinicom je z tohoto pohledu již „pamětníkem“. V centrálním registru NIS je k dnešnímu dni uloženo 746 337 pacientů. Systém obsahuje informace o celkem 5 599 305 epizodách. Právě dlouholetá historie v elektronické podobě je jednou z velkých výhod, kterou stabilita jednoho řešení v roli nemocničního informačního systému přinesla.

Pro zajímavost je přiložen dobový výstřížek, který zachycuje, jak o náběhu do produkčního provozu informoval denní tisk. Pro srovnání

– dnes je NIS provozován na 73 lůžkových stanicích a 148 ambulancích s využitím 1 597 počítačů, které používá 2 706 aktivních uživatelů. Systém obsluhuje 1 195 tiskových front.

Ing. Petr Böhm, Ph.D.

Krevní centrum otevírá detašované pracoviště v Avionu

Pokračování ze strany 1

„Rádi bychom veřejnosti vštěpovali neustále myšlenku, že dárcovství je součástí běžného života, že do něj prostě patří stejně jako třeba nakupování. Proto jsme zamířili do obchodního centra, které denně navštěvují tisíce lidí. Svou přítomností tady dostáváme problematiku dárcovství do povědomí všech,“ říká tiskový mluvčí nemocnice Ing. Tomáš Oborný, MBA., s tím, že touto netradiční cestou jde Krevní centrum FNO jako první v republice. „Mnoho lidí si pod pojmem fakultní nemocnice představuje statickou, rigidní organizaci. Tento názor veřejnosti se snažíme už delší dobu změnit: naše krevní centrum komunikuje se svými

příznivci na facebooku, majitelé chytrých telefonů pracujících na systému iOS nebo Android mohou používat aplikaci FNO, včetně navigace v areálu nemocnice, poznámkovým blokem i seznamem kontaktů na jednotlivá pracoviště. A když jsme začali uvažovat o vybudování nového odběrového místa mimo areál nemocnice, opět jsme zvolili moderní a svým způsobem rebelské řešení. Chceme jít našim dárcům naproti a být jim blíže. A v Avionu jsme jim o pořádný krok blíže a navíc jim umožňujeme spojit čas, který stráví v krevním centru, s vyřízením osobních záležitostí a nákupy. Když jsme s některými z nich náš záměr konzultovali, jejich reakce byla velice pozitivní.“ - gl -

Teplý podzim stavbařům přeje... Rorýs nikoliv

Pokračování ze strany 1

„Zateplení centrální kuchyně bylo realizováno v rámci Operačního programu Životní prostředí, který je spolufinancován Evropskou unií – Fondem soudržnosti a Státním fondem životního prostředí ČR,“ vysvětluje Sylva Trojková z oddělení přípravy a realizace investic FNO. „Projektovou dokumentaci pro výměnu výplní otvorů a dále pro zateplení obvodového pláště a střešní konstrukce vypracovala firma Recio, a to na základě energetického auditu firmy ECO-Project-Invest. V rámci rekonstrukce byla vyměněna stávající okna i vstupní prosklené dveře za plastové a okna z hliníkových profilů, která zaručují dobrou jak tepelnou, tak i zvukovou izolaci. Zateplena byla i budova a střešní plášť. Všechny tyto parametry zajišťují velmi dobrou tepelnou izolaci, která by se v budoucnu měla projevit snížením nákladů na energie,“ dodává Sylva Trojková. Smlouva na tuto zakázku v hodnotě 7,6 mil. korun (bez DPH) byla na základě výběrového řízení uzavřena se stavební firmou Stavitelství Uvara s dobou trvání realizace díla do čtyř měsíců od předání a převzetí staveniště. V té době ale nikdo netušil, že rorýs si k hnízdění vybere právě budovu centrální kuchyně... A nejen ji. Nové ptačí budky právě pro hnízdění rorýse budou v nejbližší době umístěny i na budově polikliniky, kde si tento opeřelec taktéž hledá domov a zateplení budovy mu to do budoucna znemožní. Projekt zateplení polikliniky v hodnotě 56,144 mil. korun, jejímž generálním dodavatelem

je firma Unistav Construction, díky teplému podzimu stále pokračuje. Poliklinika má již vyměněna všechna okna, osazena nové hliníkové a plastové prosklené výplně otvorů a dveří a finišuje se s kotvením kontaktního zateplovacího systému a natažením finální vrstvy venkovní omítky. Průběžně probíhá také montáž žaluzií, kterou je nutné realizovat ještě před sundáním lešení. A pracuje se i na zateplení střešního pláště, oplechování atik a parapetů. Jakmile bude sundáno lešení a budova prokoukne v celé své kráse, stavbaři budou pokračovat realizací nových soklů a okapových chodníků v místech styku objektu s terénem a na závěr je čekají i terénní úpravy. Jen díky příznivému počasí a také nasazení většího počtu pracovníků se vše daří.

A zatímco venku pracují stavbaři na lešení, uvnitř polikliniky probíhá souběžně rekonstrukce prostor pro vybudování nových laboratoří DNA Oddělení lékařské genetiky v hodnotě 4,449 mil. korun. „Tyto práce probíhají ve 2. NP objektu v dilatačním celku C. Počátkem listopadu probíhala montáž elektroinstalace jak silno-, tak slaboproudé, montáže VZT zařízení a v některých místnostech se již natahovaly hrubé omítky. Vše probíhá za plného provozu okolních pracovišť, což samozřejmě do značné míry ovlivňuje komfort personálu i pacientů. Hluk i stavební nepořádek

se zhotovitel snaží v co možná největší míře eliminovat, vše je však v lidech a jejich přístupu k práci a v dodržování požadavků investora, což platí obecně u všech akcí,“ doplňuje Ing. Jindra Strakošová, vedoucí odboru technicko-provozního, a pokračuje: „V rámci kompletní rekonstrukce polikliniky myslí vedení nemocnice i do budoucna. Chce zde totiž postupně vybudovat nové klimatizační jednotky vybraných prostor (pracovny lékařů a sester, uzavřené čekárny) a z důvodu technické a finanční náročnosti bude tato stavba probíhat po etapách. Již nyní však v rámci zateplení střešního pláště budovy bude na střeše umístěno několik centrálních klimatizačních jednotek. Díky tomu může být z fasády odstraněno velké množství lokálních klimatizačních jednotek, které měly negativní dopad na vzhled objektu.“

Fakultní nemocnice Ostrava rovněž nadále investuje do nepřetržitého obměňování přístrojů zdravotnické techniky a vysoce specializovaných technologií. „V rámci toho byly zahájeny stavební úpravy pro instalaci nového víceenergetického (duálního) lineárního urychlovače na Klinice onkologické, který nahradí stávající přístroj po bezmála deseti letech provozu. „Nový přístroj je pořizován v rámci programu IOP, spolufinancovaného EU. Vítězem veřejné zakázky je firma Amedis, která do konce listopadu do modernizovaných prostor instaluje přístroj True Beam. Prostředí ozařovny bude upraveno interiérovými prvky tak, aby při léčbě působilo na pacienty co nejpříjemněji. Klinikový provoz pak bude zahájen po proběhnutí nezbytných testů a schválení ze strany SÚJB. V rámci stejného programu bude také instalován systém SPECT/CT pro podporu diagnostiky na Klinice nukleární medicíny. I zde se jedná o náhradu zastaralé techniky,“ dodává Ing. Strakošová.

- hal -

Akreditací i reakreditací prošel Ústav patologie FNO bez neshod

Před třemi lety proběhla úspěšná akreditace laboratoří Ústavu patologie FNO, letos v srpnu absolvoval tento ústav reakreditaci, a to naprosto bez neshod. Reakreditace, kterou prováděli externí auditoři Českého institutu pro akreditaci (ČIA), byla pro celý tým Ústavu patologie o to náročnější, že proběhla jen týden po ukončení zhruba čtyřměsíční rekonstrukce budovy.

„Ještě čtrnáct dnů před reakreditací jsme si opravdu nebyli jisti, zda stavbařů stihnou rekonstrukci dokončit, což bylo pro nás samozřejmě stresující. Ale museli jsme doufat a navzdory nevyhovujícím podmínkám nepřetržitě pracovat na potřebných změnách ve všech směrnících a standardních operačních postupech (SOP) tak, aby vyhovovaly nové normě. S úpravou nové normy i přepracováním SOP nám velmi pomohl Ing. Patrik Kapias, vedoucí oddělení řízení kvality,“ popisuje přípravu na reakreditaci, s níž zde začali zhruba tři čtvrtě roku před samotným auditem, vedoucí laborantka ústavu patologie Mgr. Jana Vaculová. „V rámci proškolení zaměstnanců neprobíhaly zvlášť extrémní přípravy, protože v tomto procesu jsme v podstatě stále, pracujeme podle jednotlivých norem a postupů celoročně, ale několik měsíců před auditem jsme se v rámci pravidelných schůzek s celým oddělením zaměřili na problematiku oblastí, které jsme intenzivněji sledovali. A týkalo se to opravdu všech – od sanitářů přes laboranty až po lékaře, protože kontroly probíhají na všech úrovních. Zapojit se musel opravdu celý tým.“

A že to nebylo jednoduché, dokazuje i fakt, že Ústav patologie má zhruba 147 laboratorních metod a každá musí mít vypracovaný svůj standardní operační postup. „V SOP máme zanesena veškerá kritéria a metodiky, kterými se musíme řídit, aby nedošlo ke zkresení výsledku. Sleduje se opravdu každý detail – koncentrace látek, jejich využití, inkubační časy, teploty a další parametry. Vzhledem k tomu, že u většiny metod kombinujeme manuální práci s prací automatu, musí být SOP o to přesnější a pečlivější,“ navazuje doc. MUDr. Jana Dvořáčková, Ph.D., přednostka Ústavu patologie. „Stejně jako na jiných odděleních a klinikách, i u nás byli zaměstnanci zpočátku skeptičtí vůči akreditaci, ale jakmile se do akreditačního procesu dostali, v podstatě zjistili, že navzdory zvýšené administrativě není tento proces proti nim, ale právě

naopak. Díky určitému řádu ve všech procesech a metodách je prakticky vše dohledatelné. Všechno má svého stvořitele, už neexistuje takzvaně „pan Nikdo“, pod každým postupem je někdo podepsán a lidé tak přistupují ke své práci o to zodpovědněji. Navíc nová norma je hodně zaměřena na samotné zaměstnance, na jejich ochranu i ochranu pacientů, na ochranu osobních údajů, ochranu pracovního a životního prostředí a další. To nám samozřejmě přineslo další administrativní práci při změnách SOP, ale ve výsledku nám i tyto změny pomáhají v naší práci a posouvají nás dál. Musíme umět vyhledávat rizika a provádět opakované kontroly, abychom jednotlivé metody byli schopni v případě potřeby průběžně zdokonalovat,“ pokračuje doc. MUDr. Jana Dvořáčková, Ph.D. Ta je mimo jiné i odbornou školitelkou ČIA a působí jako interní auditor. „Musím říct, že přednostka ÚP od počátku dohlíží na organizaci pravidelných schůzek, kde probíráme tuto problematiku. Celý kolektiv přistupuje k akreditaci zodpovědně a každý si uvědomuje si, že je důležitým článkem tohoto procesu. To je také důvodem, proč jsme akreditací prošli bez neshod před třemi lety i letos“ doplňuje vedoucí laborantka.

Ústav patologie v rámci reakreditace získal i statut flexibility, což jen potvrzuje zodpovědný přístup zdejších zaměstnanců. „Znamená to, že když v průběhu roku budeme potřebovat přidat další laboratorní metodu nebo zkoušku, na něž zatím nemáme vypracované postupy, musíme samozřejmě vše nahlásit ČIA, ale máme možnost si nové SOP zavést sami a začít pracovat, aniž bychom museli čekat na kontrolní audit z ČIA. Bez flexibility bychom museli čekat na audit a teprve pak nové metody začít používat,“ vysvětluje doc. MUDr. Jana Dvořáčková, Ph.D. „Za to vše samozřejmě vděčíme celému týmu 35 zaměstnanců, od sanitářů přes laboranty a lékaře až po dokumentační pracovnice. Bez jejich důslednosti, zodpovědnosti a ochoty ke změnám by to nešlo. Velmi nám pomohlo i vedení FNO, které dalo zelenou modernizaci našeho technického zázemí a náš ústav se tak může pochlubit velmi kvalitním přístrojovým vybavením. Věřím, že i další reakreditaci, která je naplánována tentokrát po pěti letech, zvládneme, a to i díky tomu, že máme před sebou spoustu interních a dozorových auditů. Jak už jsem jednou řikala – stále je totiž co zlepšovat.“

- hal -

Ústav patologie má nový kabát i nová okna

Koncem září bylo dokončeno kompletní zateplení budovy ústavu patologie v areálu Fakultní nemocnice Ostrava v hodnotě 3,6 milionu korun, které bylo zrealizováno v rámci Operačního programu Životní prostředí pod registračním číslem CZ.1.02/3.2.00/13.20023.

Před samotným předáním staveniště realizační firmě Stavitelství Uvara, které proběhlo v polovině května letošního roku, byl proveden firmou ECO-Project-Invest energetický audit. Teprve na základě jeho výsledků byla firmou ATOS-6 zpracována realizační dokumentace,“ popisuje rekonstrukci v rámci FNO Sylva Trojková z oddělení přípravy a realizace investic a dodává: „Zateplení bylo provedeno certifikovaným kontaktním zateplovacím systémem o tloušťce 120 mm, a to tepelnou izolací z minerální vlny z desek s kolmým vláknem. Vyměněna byla také stará okna za plastová, prosklené vstupní stěny nahradily hliníkové profily s izolačním dvojsklem. A protože prostory 1. NP.

patologie neměly dostatek denního světla, byla na severozápadní stěně vybourána část keramických panelů a na jejich místo byla instalována nová plátová okna.“ V polovině září byly vyměněny i vstupní dveře do budovy a fasáda získala finální vrstvu omítky.

„Výměna oken i zateplení obvodového pláště a střechy budovy probíhaly za plného provozu

našeho ústavu, což nebylo vůbec jednoduché,“ doplňuje doc. MUDr. Jana Dvořáčková, Ph.D., přednostka Ústavu patologie FNO, a pokračuje: „Nejhorší bylo samozřejmě vybudování osmi nových oken, kdy pracovníci stavební firmy museli pomocí sbíječek rozbít opravdu velmi pevný beton, takže v celé budově byl hluk, prach a otřesy po dobu téměř tří týdnů, což samozřejmě ztěžovalo práci laborantů i lékařů. Ale bylo to nutné. Místnosti, které byly dříve bez oken a takřka bez využití, jsou dnes zaplněny denním světlem, a my můžeme realizovat další plány. Chtěla bych proto ještě jednou všem laborantům a lékařům poděkovat za trpělivost a zvýšené úsilí, které bylo v těchto dnech nutné pro splnění všech úkolů. A děkujeme také vedení nemocnice za to, že budovu, která byla postavena v roce 1992, nechalo zevně zrekonstruovat. Samozřejmě, stále je co zlepšovat.“

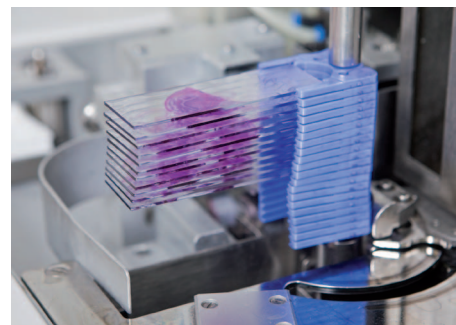
Lenka Hatlapatková

Největším problémem byl čas, který jsme museli rozdělit mezi práci v laboratoři a přípravy na reakreditaci...

Po třech letech od akreditace podle normy ISO 15 189 podstoupila i toxikologická laboratoř Ústavu soudního lékařství FNO reakreditaci ČIA. „Každý rok od získání osvědčení se konal dozorový audit, takže jsme byli neustále kontrolováni. Největší změnou byl fakt, že reakreditace probíhala již podle revidované normy. To znamená, že jsme museli částečně upravit některé dokumenty, především příručku kvality a laboratorní příručku.

V podstatě jde o další zvyšování kvality v laboratoři tak, aby byla zajištěna vyšší transparentnost procesů probíhajících v laboratoři a ještě větší zodpovědnost se přenesla na jednotlivé pracovníky. Soubor těchto opatření slouží především k minimalizaci rizik. Reakreditace ukázala, že náš přístup k řízení kvality v laboratoři je správný,” vysvětluje vedoucí laborantka toxikologické laboratoře Bc. Romana Obadálková s tím, že laboratoř má

v současnosti čtyři akreditované metody a škálu dalších zhruba čtyřiceti metod neakreditovaných. A co bylo v rámci reakreditace nejnáročnější? „Jednoznačně skloubit běžnou laboratorní činností s potřebnými změnami v řízení dokumentací a dalšími přípravami. „Nemáme zde manažera kvality na plný úvazek, v toxikologické laboratoři je nás celkem sedm i se správkyní dokumentace a všichni se zároveň věnujeme i rutinní práci v laboratoři. Ročně nám projde rukama minimálně 5 500 vzorků. Největším problémem byl tedy čas, který jsme museli rozdělit mezi práci v laboratoři a přípravy na reakreditaci, ale zvládli jsme to. A já bych chtěla všem touto cestou poděkovat za skvělou spolupráci,” dodává Bc. Obadálková. Další reakreditace čeká toxikologickou laboratoř za pět let. Během té doby však musí podstoupit tři dozorové audity a ročně čtyři interní audity FNO.

Lenka Hatlapatková

Koncept moderní hematologie umožní špičkově léčit vyšší počet pacientů

Klinika hematologické FNO, která vznikla 1. března 2013, každoročně zaznamenává nejméně dvacetiprocentní nárůst počtu pacientů. Zatímco v prvním roce provozu zde bylo léčeno 17 088 pacientů, v letošním roce (jen do 30. září 2015) už statistické údaje uvádějí číslo 16 118 pacientů. Lze tedy předpokládat, že do konce letošního roku přesáhne počet léčených pacientů hranici 21 tisíc. S dalším růstem počtu léčených osob lze počítat při přechodu do nových ambulantních prostor, které jsou zcela nezbytné k rozvoji konceptu moderní hematologie.

„Naše klinika patří k evropským nositelům konceptu moderní hematologie, který posouvá hranice tohoto už tak dynamicky se rozvíjejícího oboru o další krok kupředu. Úzce to souvisí i s naší strategií moderně koncipované hematologie, jež je mimo jiné postavena na schopnosti lékařů individuálně pracovat s pacientem a cíleně rozhodovat o způsobu léčby zohledňujícím všechny aspekty a kvalitu pacientova života,” přibližuje dané téma profesor MUDr. Roman Hájek, CSc., přednosta Kliniky hematologické FNO, a připomíná, že koncept moderní hematologie je vytvářen souborem mnoha faktorů. „Flexibilita spočívá především ve schopnosti umět se správně rozhodnout v léčebné strategii u konkrétního nemocného, respektive využít všech dostupných možností vždy, když můžeme zásadně pomoci. A naopak být konzervativní a použít dobrou paliativní strategii léč-

by nejlépe ve spolupráci s rodinou a regionálním hematologem tam, kde pomoci zásadně nemůžeme,” pokračuje profesor Hájek.

„V našem případě do tohoto konceptu patří i téma minimalizace času stráveného v nemocnici. Zní to samozřejmě, ale není. Patří sem například poloambulantní transplantační program, který jiná pracoviště v republice neprovádějí. Ten dokončíme zprovozněním unikátního přístroje Sepax, který už máme jako jedno z mála pracovišť v Evropě k dispozici. Umožňuje provádět autologní transplantace mnohem šetrněji, navíc nemocní budou díky němu moci část léčby trávit v domácím prostředí. Kromě toho nám zavedení poloambulantního programu umožní léčit více pacientů, což je dobrá zpráva pro nemocné z Moravskoslezského kraje i okolí,” konstatuje přednosta, jehož klinika se chystá v příštím roce získat akreditaci JAICE. Po plzeňské klinice by se tak stala druhým pracovištěm v zemi, které dosáhlo nejvyšší referenční akreditace pro transplantační centra.

„Naše výsledky transplantačního programu jsou výborné, a to i přesto, že se na rozdíl od některých jiných pracovišť nevyhýbáme rizikovým nemocným, pokud si myslíme, že jim můžeme pomoci. Existuje klíčový parametr kvality – tzv. peritransplantační mortalita, která je na naší klinice nulová především díky zkušenému týmu lékařů i sester na jednotce intenzivní péče. Kolegové Kořístek a Navrátil dokonale zužitkovávají své dvacet-

tileté zkušenosti.”

Součástí konceptu moderní hematologie je také edukační program, který zahrnuje pořádání workshopů Concept of modern hematology a dalších seminářů na mezinárodní úrovni, přednášení na odborných konferencích atd. Profesor Hájek oceňuje fakt, že publikovat a přednášet ve světě začínají už i jeho mladí kolegové. „Vyplatilo se nám, že jsme nepodcenili jednotlivé kroky přípravy k vytvoření hematologického centra na evropské úrovni,” pokračuje profesor Hájek s tím, že k zásadním rozhodnutím patřilo vytvoření biobanky. „Její existence byla bezpodmínečně nutná i pro vybudování uceleného vědeckého týmu na naší klinice, který vznikl v letošním roce a už má za sebou první zajímavé výsledky. Kromě toho dnes biobanka poskytuje servis i v rámci dalších výzkumných programů realizovaných na půdě naší fakultní nemocnice, jak jsme při jejím vzniku slíbili. Biobanka je využívána také při spolupráci s jinými výzkumnými centry, jež jsou pro rozvoj naší kliniky rovněž velmi podstatná,“ uzavírá profesor Hájek s tím, že k prioritám konceptu moderní hematologie patří i kvalitní mezioborová spolupráce, dostupnost klinických studií pro pacienty a v neposlední řadě i spolupráce s patientskými organizacemi, které klinika uvítá na listopadovém semináři.

Lenka Gulašiová

Mamografické vyšetření se netýká jen žen

Mamografické pracoviště RDG ústavu najdete ve Fakultní nemocnici Ostrava snadno. Do třetího patra diagnostického centra vás dovedou orientační šipky a cedule. Minout nemůžete. A kdyby přece jen, z boční uličky na vás zasvítí růžová. Je to barva naděje a zároveň barva charakteristická pro mamografický přístroj Mammomat Inspiration. Ten pracuje se speciálním softwarem, který umožňuje rychlé a kvalitní zobrazování snímků a zároveň dokáže individuálně nastavit míru stlačení prsu podle typu a tvaru prsní tkáně každé ženy. O tom, že individuálně je pak podle typu prsu nastavena i dávka záření, snad už ani není třeba mluvit.

V roce 2014 přišlo na preventivní mamografické vyšetření do FNO okolo 5 500 žen, diagnostikováno bylo 36 karcinomů prsu. Do října 2015 bylo vyšetřeno přes 4 500 žen a u 26 z nich byla odhalena rakovina prsu.

O rychlosti a bezproblémovém průběhu vyšetření se přesvědčí každá žena, která sem dorazí, nejprve však musí absolvovat vstupní pohovor a vyplnění formulářů v recepci. Jen několik jednoduchých otázek zaměřených na anamnézu a pak už jen chvíle čekání.

„Byla jsem na pravidelném preventivním vyšetření,“ oznamuje při odchodu paní Jarmila a dodává,

že opatrná je možná i proto, že pracuje ve zdravotnictví. Paní Alena sem přišla jako doprovod maminky, která je právě na vyšetření iniciovaném zdravotními potížemi. V čekárně sedí i muž, jenž sděluje, že sem přivezl manželku, která je po operaci nádoru prsu.

Samotné vyšetření není bolestivé, je jen třeba naslouchat klidným a laskavým pokynům obsluhy přístroje. „Není čeho se bát,“ uklidňuje radiologická asistentka a vysvětluje, co se bude dít. Vše je během chvilky hotovo, zůstává jen pár okamžiků počkat na vyjádření lékaře, který na základě bleskově zhotovených kvalitních snímků stanoví diagnózu.

„Denně vyšetříme zhruba šest desítek žen. Provádíme screeningové, dispenzarizační i diagnostické vyšetření, se svými potížemi k nám přicházejí pacientky, které sem poslali jejich lékaři,“ konstatuje MUDr. Markéta Pernicová, lékařka Ústavu radiodiagnostiky FNO. A ujišťuje, že na kvalitě a přesnosti vyšetření v žádném případě nehraje roli velikost vyšetřovaného prsu ani to, že součástí prsů jsou implantáty. „Není třeba se obávat, implantáty nebudou při vyšetření poškozeny. Naše laborantky mají zkušenosti, jsou šikovné a poradí si v každé situaci. Ostatně vyšetřujeme i mužské prsy. Na kontrolu k nám chodí muži, kteří už rakovinu prsu prodělali, a také ti, již mají genetickou zátěž v rodině nebo u nich byl prokázán zmutovaný gen, který je zodpovědný za rakovinu prsu. Na vyšetření cho-

dí i muži, kteří mají nějaký problém s prsy, například si nahmatali bulku,“ pokračuje MUDr. Pernicová a dodává, že genetická zátěž bývá stanovena na základě výskytu rakoviny prsu nebo vaječníků v rodině, nebo na základě typu, charakteru nádoru a věku v době onemocnění samotné pacientky či její blízké příbuzné. „Muži, kteří sem docházejí, jsou většinou klienty genetických poraden, u nichž je prokázáno, že jsou nositeli zmutovaného genu. Rozhodně jich však není mnoho. Vždyť rakovina prsu u mužů představuje jedno procento ze všech nádorů vyskytujících se u mužské populace.“

Lenka Gulašiová

Poděkování

Život přináší různé, někdy radostné, jindy složité a psychicky i fyzicky náročné okamžiky. A v obou případech směřuje k lidem, kteří pomáhají, vděk pacientů. O tom svědčí dvě poděkování, která byla adresována personálu Gynekologicko-porodnické kliniky FNO

Vděčnost

Někdy vše běží tak rychle, že ani nestihneme vyslovit slůvko děkují. Jindy marně hledáte slova plná vděčnosti a obdivu a říkáte si: „Zítřka, zítra to řeknu. Nebo napíšu. Dnes, příští týden, za měsíc...“ Za vás všechny, kteří byste rádi poděkovali, jen jste k tomu nenašli vhodný okamžik nebo dostatek odhodlání, děkujeme všem, jimž nejsou lhostejné životy jednotlivců.

Redakce

Naši kluci

Ráda bych poděkovala celému týmu porodnice. Narodili se mi u vás dva synové – Jaroslav 21. ledna 2014 a Jindřich 25. září 2015. Měla jsem možnost vyzkoušet si každé vaše oddělení, ať s jedním nebo druhým synem, a musím uznat, že personál byl velice vstřícný a pomohl mi vždy, když jsem to potřebovala. A hlavně mé poděkování patří porodníkům MUDr. Maturovi a MUDr. Matlákovi za to, že přivedli na svět mé kluky.

Obrovské DĚKUJI!!! A kdo ví, třeba se za pár let ještě objevím se třetím klukem?

Karolína Jašková

Nelehká situace

Na oddělení gynekologie jsem byla nucena ležet 16. a 17. října z důvodu indikovaného ukončení těhotenství ve 14 týdnu těhotenství. Tímto bych chtěla moc poděkovat zdravotnímu personálu, který jsem za tyto dva dny u vás potkala. Sama pracuji v oboru a vím, jak je tato práce náročná. Jsem ráda, že na tomto oddělení jsou velice empatické a především profesionální sestřičky, vždy ochotné utěšit i poradit. Byla to pro nás velice nelehká situace a věřím, že i díky tomuto přístupu se nám s tím lépe smiřovalo.

Lenka M.

Blahopřejeme

V listopadu slaví významné životní jubileum naši kolegové:

Doc. MUDr. Luděk Rožnovský, CSc.
Zdeněk Kyčerka
Libuše Kováčková
Drahoslava Nováková
Věra Řeháčková

Děkujeme za práci, kterou jste pro naši nemocnici vykonali, a do dalších let vám přeje radost a spokojenost v osobním životě.

Inzerce zdarma

- Pronajmou zrekonstruovaný, plně vybavený 1+1 s balkonem, na krásném místě v Porubě. Vybavení: sporák, mikrovlnka, vestavěná lednice, veškerý nábytek – většinou IKEA, kuchyň na míru, koupelna – vše nové, podlaha parkety a dlažba, velikost 40 m², hezký, zrekonstruovaný 6patrový dům s výtahem u krytého bazénu, v zeleni, s veškerou občanskou vybaveností (MHD tramvaj i bus, pošta, obchod, park, několik sportovišť, bazén – vše pěšky). Byt je v pátém patře, orientován na jihozápad, cesta do FN trvá MHD 15 minut, autem 7 minut. Cena 8 000 Kč se vším (i s internetem), dostupné zhruba za 1 až 2 měsíce. V případě zájmu mě prosím kontaktujte na barbora.kralikova@gmail.com. Zájemcům zašlu foto.

Cestovní agentura Posedlost s.r.o.
www.posedlost.cz
 Domov sester – 14. p.
 596 633 291, 774 784 094

Charitativní hokej

V sobotu 14. listopadu se v RT TORAX Aréně konala Hokejová show, při které se utkal HC Olymp s HC MK Klemens. Za hokejový tým hvězd nastoupili Martin Dejdar, Jakub Prachař a další, proti nim stáli mistři AHL 2014/2015 Kravaře. Celé vstupné bylo věnováno oddělení dětské hemat-onkologie FNO.

TENTO ZPRAVODAJ TISKNE

Czech Print Center

CZECH PRINT CENTER a.s.
 Provozovna Ostrava
 Na Rovince 876
 720 00 Ostrava-Hrabová
 Tel.: 596 668 111
www.cpcenter.cz

Galerie Ametyst

Objevte krásu malířských děl Dalibora Valáška

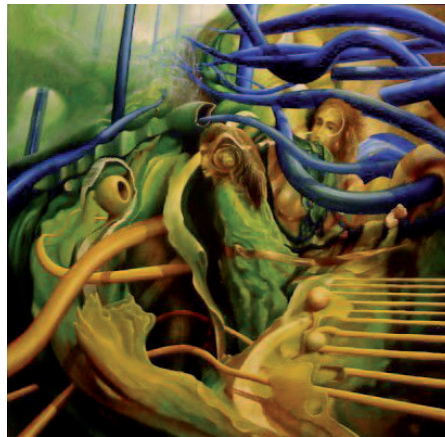
Návštěvníci Galerie Ametyst se od 30. listopadu budou moci těšit pohledem na výtvarná díla umělce Dalibora Valáška z Ostravice, který zde bude vystavovat až do konce prosince.

Výtvarník Dalibor Valášek vyšel z plejády mladých talentovaných umělců, kteří v minulosti neměli možnost získat vzdělání na oficiálních výtvarných školách. Začal na ZUŠ a pokračoval pak soukromým studiem u frýdecké malířky – krajinářky a figuralistky Elišky Servátkové. Jeho talent byl překvapující. Na výstavách mezi nedělními malíři – začínal na známých výstavách výtvarníků na Ostravici – bylo jeho dílo, inspirované tehdy krajinou, zcela suverénní a vykazovalo všechny známky profesionality. Pak se stáhl do ústraní a léta hledal. Kolem roku 1988 zrealizoval několik úspěšných výstav a o rok později vstoupil na profesionální dráhu. Malování je mu nejen prostředkem obživy,

ale i způsobem života a seberealizací. Pochopil svou cestu. Nebojí se hledání, návratů i nových výpadů do krajiny života, jde mu o poznání světa a přes něj i poznání sebe.

Co je hlavním rysem jeho současných obrazů? Do tvorby posledních let věnované figuře, často až surrealisticky pojmované, se znovu dramaticky vrací krajina. Návrat je jistě umocněn prožitkem. Ve výtvarném projevu se však nevrací k jeho vnějškové estetizované podobě, jak jsme to znali v začátcích, ale ve zcela novém prožívání přírody, které nalzáme u řady současných umělců – např. Karla Valtra, Ivana Ouhela, jeho kolegy Hodonského, starší tvorby Karla Lepíka a dalších současných autorů. Těm z vás, kteří časem navštíví jeho útulek v horách, bude jasné, kde se ta očistná a svěží síla bere.

Karel Bogar

Blešák v kožichu

Je vám líto opuštěných či týraných psů a koček? Pomozte jim a zapojte se do Blešáku v kožichu. Cílem této charitativní akce je podpořit organizaci Neposedné tlapy. Zachovalé (a ještě lépe nové) předměty, které pak budou v rámci blešáku ve prospěch Neposedných tlapek prodány, můžete přinést na sběrná místa. Jedno z nich bude otevřeno 23. listopadu od 9 do 17 hodin v Gongu v Dolních Vítkovicích, v pobočce Ostravského informačního servisu (OIS), jenž je partnerem akce, další možnost budete mít ve dnech 24. a 27. listopadu v čase od 16 do 19 hodin v pobočce OIS v Elektře. Hlavním partnerem akce organizované pod záštitou Petry Bernfeldové, starostky obvodu Moravská Ostrava a Přívoz, je Europe Direct Ostrava.

Organizátoři se velice těší na vaše příspěvky, nicméně si vymíní právo nepřijímat nevhodné dary, k nimž patří například zbraně, farmaceutic-

ké výrobky, velké kusy nábytku, obuv, oblečení nebo živá zvířata. Objevte-li však doma bižuterii, sklo, keramiku, hračky, bytové doplňky, domácí potřeby a kosmetiku v originálním balení, potřeby pro psy a kočky nebo krmivo pro ně, neváhejte a stavte se. Blešák určitě oživí i ručně vyrobené produkty, takže vítán bude každý, kdo šije, háčkuje, vyřezává...

Podpořit zvířata, která to nemají v životě lehké, můžete také tím, že Blešák v kožichu navštívíte a třeba si jen něco malého koupíte, nebo přispějete do kasičky. Akce se koná v neděli 6. prosince od 11 do 19 hodin v klubu Barrák, Havlíčkovo nábřeží 28 (nedaleko Sýkorova mostu v centru Ostravy). Čekat tu na vás

bude nejen mikulášský dobročinný bleší trh, ale také vystoupení různých kapel. A na Masarykově náměstí obrovský vánoční trh s jarmarkem.

Více na:

www.facebook.com/events/625961007546889/

- gl -

Vydavatel: FN Ostrava • Tel. č.: 597 372 578 •
 E-mail: redakce@fno.cz • Grafika a zlom: ASEITA spol. s r. o. • Foto: Jiří Zerzoň, Jana Gojová, archiv FNO • Redakce si vyhrazuje právo krátit a upravovat dodané texty • Uzávěrka: Každý poslední pátek v měsíci • Určeno pro vnitřní potřebu FN Ostrava